

ÄMNESBUNDEN LÄROPLAN

STRÅKINSTRUMENT

Borgå stads bildningsnämnd 12.3.2019

STRÅKINSTRUMENT

STRÅKINSTRUMENTENS FÖRBEREDANDE UNDERVISNING

Förberedande undervisning i stråkinstrument förverkligas i små grupper eller som individuell undervisning i violin, altviolin och cello.

Målsättningar

- Vi bekantar oss med grunderna i ett stråkinstrument: spelställning och rörelsebanor blir bekanta.
- Vi bekantar oss med grunderna i musikens gestaltungsämnen med hjälp av spel, sång och lek.
- Vi känner spelandets glädje i grupp.
- Vi strävar till att eleven får förutsättningar till fortsatta instrumentstudier i ett stråkinstrument också efter den förberedande undervisningen. Alternativt hjälper vi familjen att hitta ett mera lämpligt instrument för barnet.
- Vi strävar till att skapa en trygg lärmiljö och barnet får tid att bekanta sig med hobbyn, läraren och gruppen.
- Även vårdnadshavarna bekantar sig med musikhobbyn och lär sig ta ansvar för övningen hemma.

Innehåll

- Vi spelar bekanta ordrytmer och enkla melodier både genom att knäppa och med stråke.
- Vi leker med toner och rytmer och gör egna sånger.
- Vi spelar ensamma och i grupp.
- Vi övar på att uppträda för publik.
- Vi lär oss att öva hemma både med barnet och vårdnadshavaren.
- Vi bekantar oss med olika instrument och olika slags musik också genom att lyssna.

STRÅKINSTRUMENTENS GRUNDSTUDIER

Allmänna målsättningar för alla nivåer

- Vi hittar en naturlig spelställning och bekantar oss med ljud som fenomen.
- Vi lär oss läsa noter och att gestalta musikens strukturer och helheter.
- Vi lär oss att öva regelbundet, mångsidigt och självständigt.
- Vi lär oss stråkteknik och stråkarter samt tonbildning och artikulation
- Vi lär oss att lyssna på det egna spelandet och renheten
- Vi lär oss ta fram musikstyckets karaktär och stämning
- Vi lär oss spela utantill och från gehör samt att komponera och improvisera utgående från det egna kunnandet
- Vi spelar en tillräcklig mängd repertoar; ungefär tre gånger den repertoarmängd som hör till varje nivå prestation
- Vi vänjer oss vid att uppträda inför publik
- Vi spelar tillsammans med andra (främst i orkester) och lär oss att musicera tillsammans genom att lyssna på andra och att fungera i grupp
- Vi vänjer oss vid att lyssna på musik med stor bredd genom konsertbesök och inspelningar
- Vi lär oss ta väl hand om vårt instrument
- Vi lär oss att skydda hörseln och att förstå betydelsen av en god spelställning för att orka spela

GRUNDNIVÅ 1

Målsättningar

Målsättningen på den första grundnivån är att vi lär oss spelandets och notläsningens grunder. Musikstyckena är ännu ganska korta. Vi lär oss de grundläggande stråkarterna och stråkteknik. Improvisation och komposition förverkligas närmast genom lek och små egna sånger.

Det är meningen att vi lär oss spela stycken både från noter, på gehör och utantill. Vi lär oss också att lyssna och att korrigera renheten.

På den här nivån är övning hemma oftast också på vårdnadshavarens ansvar och målet är att elev och vårdnadshavare hittar ett eget lämpligt sätt för regelbundna korta upprepade övningsstunder.

Det är viktigt att vi redan i det här skedet tänker på att skydda hörseln och se hur vi orkar fysiskt med spelandet.

Det är meningen att eleven redan från början lär sig att hålla sitt instrument rent och i skick och att hen lär sig att känna igen eventuella behov av service.

Innehåll

- Dur- och mollskalor med brutna treklanger i 1-2 oktavers omfång.
- Etyder eller etydliknande stycken som övning för olika tekniska delområden
- Lätta stycken med ackompanjemang samt solokompositioner, som representerar olika stilar och stilperioder och är olika när det gäller tempo och stämning.
- Finländsk musik.
- Vår tids musik.
- Prima vista-spel
- Samspel, främst i stråkgrupp eller -orkester
- Vi leker med toner och rytmer och gör små egna sånger

Nivåprov

Teknisk del

Den tekniska delen består av skalor och en instuderingsuppgift. Alla skalor spelas med tillhörande brutna treklanger (2 st). Nämnd: eleven, läraren och en medlem.

Skalorna spelas på följande sätt:

Violin och altviolin: D-dur 1 oktav, G- och A-dur 2 oktaver och a-, e- och h-moll 1 oktav, på altviolin en kvint lägre.

Violinister och altviolinister avlägger skalorna och instuderingsuppgiften främst i skalverkstaden och vi strävar till att eleven deltar i verkstaden en gång i månaden.

Cello: Skalor ända till två förtecken i 1-2 oktaver. En vecka före prestationen väljer någon annan än den egna läraren en dur- och en mollskala som spelas upp.

Kontrabas: C-, G-, D-, F- och B-dur samt a-, e-, h- och g-moll 1 oktav . En vecka före prestationen väljer någon annan än den egna läraren en dur- och en mollskala som spelas upp.

Cellister och kontrabasister spelar instuderingsuppgiften vid samma tillfälle som skalorna.

Konstnärlig del

Två musikstycken i olika stil och ett etydliknande stycke. Nämnden består av eleven, den egna läraren, två medlemmar och ordförande. Om den konstnärliga delen spelas på konsert kan etyden spelas skilt. Då består nämnden av den egna läraren och en medlem. Skalorna och en del av programmet spelas utantill.

GRUNDNIVÅ 2

Målsättningar

Målsättningen på den andra grundnivån är att vi fäster uppmärksamhet vid tonkvaliteten och artikulationen genom att utveckla stråkhandens teknik. Musikstyckena blir längre och innehåller mera olika stämningar och nyanser än tidigare samt nya tekniska saker som t.ex. lägesväxlingar och vibrato. Eleven uppmuntras till att improvisera på flera toner och att fortsätta att skapa egna melodier och sånger.

Det är meningen att elevens eget ansvar för övningen hemma ökar och på lektionerna lär vi oss olika sätt att öva ändamålsenligt. Eleven får också större färdigheter i att spela utantill och hur man kan öva det. Till målsättningarna hör också att skydda hörseln och att vi förstår betydelsen av en god spelställning.

Vi strävar till att eleven i det här skedet kan sköta om sitt instrument väl.

Innehåll

- Dur- och mollskalor med brutna treklanger i olika lägen i två oktavers omfång. Cellister spelar också i tre oktaver.
- Eyder eller etydliknande stycken som ger övning i olika tekniska delområden.
- Stycken med ackompanjemang samt solokompositioner, som representerar olika tidsperioder och former och är olika när det gäller tempo och stämning
- Finländsk musik.
- Prima vista-spel
- Samspel, förverkligas främst i stråkorkester
- Vi spelar orkesterstämmor
- Improvisation och komposition, åtminstone i lite skala

Nivåprov

Teknisk del

Tekniska delen består av skalor och en instuderingsuppgift. Alla skalor spelas med tillhörande brutna treklanger (2st). Nämnd: eleven, den egna läraren och en medlem.

Skalorna spelas på följande sätt:

Violin och altviolin: tre dur- och tre mollskalor i 2 oktaver i I-IV lägena.

Violinister och altviolinister avlägger skalorna och instuderingsuppgiften främst i skalverkstaden och vi strävar till att eleven deltar i verkstaden en gång i månaden.

Cello: Skalor ända till 4 förtecken i 2-3 oktaver. En vecka före prestationen väljer någon annan än den egna läraren en dur- och en mollskala som spelas upp.

Kontrabas: B-, C-, A-, G- och F-dur samt a-, e-, h- och g-moll 2 oktaver . En vecka före prestationen väljer någon annan än den egna läraren två skalor som spelas upp.

Cellister och kontrabasister spelar instuderingsuppgiften vid samma tillfälle som skalorna.

Konstnärlig del

Två musikstycken i olika stil, varav det ena är mera omfattande och det andra är etydliknande och spelas även i annat läge än första läget. Nämnden består av eleven, den egna läraren, två medlemmar och ordförande. Om den konstnärliga delen spelas på konsert kan etyden spelas skilt. Då består nämnden av den egna läraren och en medlem. Skalorna och en del av programmet spelas utantill.

GRUNDNIVÅ 3

Målsättningar

På tredje grundnivån är målet att spela mera omfattande stycken , såm t ex konserter och sonater. Vi fokuserar på mera noggrant formade fraser och på att slipa på artikulationen genom att bekanta oss med nya stråkarter. På den här nivån övar vi också mera vänstra handens teknik, som t.ex. dubbelgrepp. . Målet är också att eleven kan behärska sin andningsteknik mera mångsidigt.

Målet är att eleven kan öva mera självständigt än tidigare. Hen gestaltar musikens element och struktur ännu bättre och improviserar och komponerar utgående från sina egna förutsättningar.

På tredje grundnivån lyssnar eleven på olika slags musik med bredd både från inspelningar och live och hen klarar av att söka information och inspelningar kring den repertoar som är på gång. Eleven lär sig tolka musik från olika tidsperioder enligt stilens uppförandepaxis. Eleven kan också ta ansvar för att sitt eget instrument och förstår betydelsen av ett kvalitativt instrument och dess skötsel

Innehåll

- Dur- och mollskalor med tillhörande brutna treklanger inom 2-3 oktavers omfång, skalor med dubbelgrepp (gäller inte kontrabasister) samt den kromatiska skalan.
- Etyder eller etydliknande stycken som ger övning i olika tekniska delområden (inklusive dubbelgrepp, detta gäller ej för kontrabasister)
- Stycken med ackompanjemang samt solokompositioner, som representerar olika tidsperioder och form och är olika när det gäller tempo och stämning.
- Finländsk musik.
- Vår tids musik.
- Prima vista-spel
- Samspel, förverkligas främst i stråk- eller kammarorkester.
- Vi spelar orkesterstämmor och cellisterna övar också continuo-spel.
- Improvisation och komposition utgående från elevens förutsättningar.

Nivåprov

Teknisk del

Den tekniska delen består av skalor och en instuderingsuppgift. Nämnden består av eleven, den egna läraren och en medlem.

Skalorna spelas på följande sätt:

Violin och altviolin: två dur- och två mollskalor i 3 oktaver, den kromatiska skalan och två ters-sextskalor. Dur- och mollskalorna spelas med tillhörande brutna ackord (tre treklanger och två fyrklanger).

Violinister och altviolinister avlägger skalorna och instuderingsuppgiften huvudsakligen i skalverkstaden och vi strävar till att eleven deltar i verkstaden en gång i månaden.

Cello: Skalor i 3 oktaver. En vecka före prestationen väljer någon annan än den egna läraren två skalor som spelas upp. Skalorna spelas med tillhörande brutna ackord (två treklanger).

Kontrabas: G-dur och g-moll i 3 oktaver samt D- och Es-dur och d- och e-moll 2 oktaver. En vecka före prestationen väljer någon annan än den egna läraren en dur- och en

mollskala som spelas upp. Skalorna spelas med tillhörande brutna ackord (två treklanger).

Cellister och kontrabasister spelar instuderingsuppgiften vid samma tillfälle som skalorna.

Konstnärlig del

En etyd eller ett solostycke, ett mindre stycke och ett mera omfattande verk (sonat eller konsert, varav minst två satser spelas upp) eller ett variationsstycke. Eleven har möjlighet till improvisation eller att spela en egen komposition.

Nämnden består av eleven, den egna läraren, två medlemmar och ordförande. Om den konstnärliga delen spelas på konsert kan etyden spelas skilt. Då består nämnden av den egna läraren och en medlem.

Skalorna och en del av programmet spelas utantill.

STRÅKINSTRUMENTENS FÖRDJUPADE STUDIER

Målsättningar

De fördjupade studiernas syfte är att vi utvecklar vidare behärsningen av det egna instrumentet och den musikaliska uttrycksförmågan och att vi tillsammans med den unga musikern hittar ett sätt att se musiken som en del av livet. Eleven får förutsättningar till fortsatta studier och en god grund för en musikhobby för resten av livet. Vi strävar till att eleven hittar sina egna starka sidor och intresseområden.

På den här nivån vänjer vi oss vid att förbereda och uppträda med allt större helheter. Vi spelar längre och mera krävande stycken. Vi lär oss att förbereda styckena mera självständigt, så att musikstudier och en musikhobby på eget initiativ också senare i livet känns naturligt. Vi lär oss mera om olika stilar och bekantar oss också med notationen i nutidsmusik

Innehåll

Det är möjligt att förverkliga de fördjupade studierna på många olika sätt. Grunden för repertoaren är följande:

- Dur- och mollskalor, brutna tre-och fyrklanger samt skalor med dubbelgrepp inom tre oktavers omfång (cellister spelar även 4 oktaver)
- Etyder eller etydliknande stycken som ger övning i olika tekniska delområden (inklusive dubbelgrepp, detta gäller ej för kontrabasister)

- Stycken med ackompanjemang samt solokompositioner, som representerar olika tidsperioder och form och är olika när det gäller tempo och stämning.
- Finländsk musik.
- Vår tids musik.
- Prima vista-spel
- Samspel, i olika sammansättningar.
- Vi spelar orkesterstämmor
- Improvisation och komposition

I repertoarvalet uppmärksammas olika stråkarter, dubbelgrepp, ackordteknik, virtuositet, lägesväxlingar och smidig behärskning av olika lägen, behärskning av tonspråket i vår tids musik (notation, rytmer, spelsätt), olika klaver och transponering.

Behärskningen av det egna instrumentet utvecklas således vidare och parallellt kan eleven välja andra studier, så som komposition, musikens teknologi eller ett solistiskt sidoämne. Studierna kan också innehålla kammarmusik eller orkesterspel i större produktioner och förberedelse inför musikteaterproduktioner eller liknande projekt både inom musikinstitutet och på annat håll.

Slutarbete

Som avslutning på de fördjupade studierna förbereds ett slutarbete, vars innehåll formar sig enligt elevens inriktning i fortsättningen och enligt hans starka sidor och intresseområden.

Slutarbetet kan förutom programmet för huvudinstrumentet även innehålla ett program med sidoinstrumentet, egna kompositioner, en självständigt producerad konsert eller självgjord musikvideo. Läraren och eleven gör tillsammans en plan för de fördjupade studierna och dess målsättningar samt slutarbetet och den här planen godkänns av kollegiet ungefär ett år före den planerade prestationen. Följande stomme för slutarbetet gäller då slutarbetet endast består av instrumentstudier i huvudämne.

Teknisk del

Den tekniska delen består av skalor och en instuderingsuppgift. Nämnden består av den egna läraren och en medlem.

Skalor:

Violin och altviolin: Dur- och mollskalor i 3 oktavers omfång (violin G-D, altviolin en kvint lägre) med tillhörande brutna ackord, fem treklanger och två fyrklanger och dessutom terser, sexter och oktaver. En vecka före prestationen väljer någon annan än den egna läraren en skala som spelas upp

Cello: Dur- och mollskalor i 4 oktavers omfång. Två veckor före prestationen väljer någon annan än den egna läraren en skala som spelas upp. Dur- och mollskalorna spelas med tillhörande brutna ackord (två treklanger).

Kontrabas: 4 Durskalor och 3 mollskalor i 3 oktavers omfång. Två veckor före prestationen väljer någon annan än den egna läraren en dur- och en mollskala som spelas upp. Dur- och mollskalorna spelas med tillhörande brutna ackord (två treklanger).

Instuderingsuppgift

Instuderingsuppgiften spelas i samband med skalorna. Eleven får uppgiften en vecka före prestationen och hen förbereder den självständigt.

Konstnärlig del

Soloverk eller etyd, ett mindre stycke och ett mera omfattande verk eller en motsvarande mångsidig helhet. Det finns möjlighet till improvisation eller att uppföra en egen komposition.

Nämnden består av eleven, den egna läraren, tre medlemmar och ordförande. Om den konstnärliga delen spelas på konsert, kan etyden spelas skilt. Då består nämnden av den egna läraren och en medlem.

Skalorna och en del av programmet spelas utantill.